

5. 12. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Pokud jednatel dostatečně nedohlíží na druhého jednatele, který zpronevěří majetek společnosti, odpovídá s ním společně a nerozdílně za škodu tím společnosti způsobenou

Všichni členové statutárních orgánů obchodních korporací, kteří vykonají funkci ryze formálně, by měli zpozornět. Nejvyšší soud totiž v usnesení sp. zn. 27 Cdo 844/2018, ze dne 18. 9. 2019 dospěl pro praxi ke klíčovému závěru, že pokud jednatel dostatečně nedohlíží na druhého jednatele, který zpronevěří majetek společnosti, odpovídá s ním společně a nerozdílně za škodu tím společnosti způsobenou, neboť na vzniku škody se tento jednatel spolupodílel tím, že nenastavil kontrolní mechanismy, nezajímal se o řízení a správu společnosti a nekontroloval výkon působnosti druhého jednatele. Kdyby podle Nejvyššího soudu ve společnosti byly nastaveny vhodné kontrolní mechanismy, ke vzniku škody by vůbec nemuselo dojít (resp. v takové výši).

O co v dané věci šlo? Soudy nižších stupňů uložily žalovanému (prvnímu jednatelem) zaplatit žalobci (insolvenčnímu správci dlužníka) spolu s druhým jednatelem (dále jen „M. K.“) společně a nerozdílně 2.878.361 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně od 1. 1. 2015 do zaplacení. Soudy shledaly, že žalovaný (první jednatel) porušil své povinnosti při výkonu funkce jednatele, neboť řízení společnosti zcela přenechal řediteli M. K., který se s účinností od 1. 1. 2012 stal druhým jednatelem (ačkoliv neměli rozdělenou působnost), a tím, že nenastavil žádné kontrolní mechanismy a neprováděl žádnou kontrolu toho, jak je společnost spravována a řízena, umožnil M. K., aby vybíral z účtu společnosti peněžní prostředky a tyto používal pro svoji potřebu.

Žalovaný (první jednatel) podal proti rozhodnutí odvolacího soudu dovolání, které Nejvyšší soud odmítl jako nedůvodné s tím, že závěrům soudu prvního a druhého stupně nelze ničeho vytknout. Z předmětného rozhodnutí Nejvyššího soudu lze pak citovat následující pasáže, na nichž jsou závěry Nejvyššího soudu vystavěny:

„[6] Jestliže jednatel svoji funkci zastává toliko formálně, tj. ve skutečnosti funkci nevykonává a plnění povinností statutárního orgánu bez dalšího přenechává druhému jednatelem, popř. zaměstnancům společnosti, a ani nekontroluje, jak je společnost řízena a jak jsou její záležitosti spravovány, nelze zpravidla než uzavřít, že nejedná s péčí řádného hospodáře.

[7] Pro posouzení věci je pak bez právního významu dovolatelem zdůrazňovaná skutečnost, že to byl právě on, kdo nakonec odhalil trestnou činnost páchanou M. K. a podal trestní

oznámení. Dovolateli není vytýkáno, že nakonec jednání M. K. odhalil, ale že je vůbec umožnil (tím, že se na řízení a správě společnosti nijak nepodílel a nezajistil žádné kontrolní mechanismy, které by účinně bránily tomu, aby ke zpronevěře docházelo), popř. že je alespoň neodhalil ihned, jak. M. K. začal pro svoji potřebu vybírat z účtu společnosti peníze.

[8] Relevantní není ani námitka dovolatele, že vedení účetnictví nerozuměl a proto zajistil kvalifikované „pracovníky“. K prevenci zpronevěry, popř. k jejímu včasnému odhalení nebyla nutná znalost účetnictví, nýbrž alespoň minimální zájem o správu a řízení společnosti ze strany dovolatele (výběry peněžních prostředků činěné M. K. bylo možné zjistit pouhým nahlédnutím do výpisu z účtu společnosti, popř. prostřednictvím tzv. internetového bankovníctví). Dovolatel (jenž byl jednatelem společnosti jmenován „jen proto“, že v dané době zastával funkci starosty Města XY, jediného společníka společnosti), však podle zjištění soudů žádnou efektivní kontrolu neprováděl a na plnění svých povinností fakticky rezignoval.

[9] Dovolání není přípustné ani k řešení otázky výkladu ustanovení § 125 odst. 1 písm. b) obch. zák., neboť na jejím posouzení napadené rozhodnutí (správně) nespočívá. Skutečnost, že Rada Města XY (jediného společníka společnosti) neměla jakékoliv „nejasnosti ve vedení účetnictví“, a že účetní závěrky byly jediným společníkem schváleny, je pro posouzení odpovědnosti dovolatele za škodu způsobenou společností bez právního významu. Jednak dovolatel nebyl shledán odpovědným za nesprávně vedené účetnictví, a jednak **schválení účetní závěrky valnou hromadou (jediným společníkem v její působnosti) nemá žádný význam pro posouzení, zda dovolatel porušil svoje povinnosti při výkonu funkce a zda odpovídá za škodu tím způsobenou.**

[10] Přípustným pak dovolání nečiní ani výklad ustanovení § 135 odst. 1 o. s. ř. Jakkoliv je v tomto směru odůvodnění zejména rozsudku soudu prvního stupně poněkud nepřesné, soudy ve skutečnosti nevycházely z toho, že jsou v projednávané věci vázány co do výše škody, za niž dovolatel odpovídá, rozsudkem, jímž byl M. K. shledán vinným z trestného činu zpronevěry a jímž mu byla (mimo jiné) uložena povinnost nahradit společnosti škodu ve výši 2.878.361 Kč. **Soudy uvedeným rozsudkem provedly důkaz, z něhož zjistily, že M. K. svým jednáním způsobil společnosti škodu ve výši 2.878.361 Kč, a následně posuzovaly, zda vznik této škody spoluzpůsobil i dovolatel tím, že nenastavil kontrolní mechanismy, nezajímal se o řízení a správu společnosti a nekontroloval výkon působnosti zaměstnanců a druhého jednatele.** Ostatně dovolatel netvrdil (a nečiní tak ani v dovolání), že by škoda způsobená jednáním M. K. byla nižší. Pouze zpochybňuje svoji odpovědnost za její vznik.

[11] Poukazuje-li dovolatel na to, že i kdyby kontrolu prováděl, mohl by zabránit jen části vzniklé škody, neboť kontrola probíhá vždy až následně a škodě způsobené před provedením kontroly nezabrání, přehlíží, že se jednatelem společnosti stal již 1. 1. 2010, přičemž škodné jednání M. K. probíhalo v letech 2011 a (zejména) 2012. Kdyby ve společnosti byly nastaveny vhodné kontrolní mechanismy, k jednání M. K. vůbec nemuselo dojít. Nehledě k tomu byl shledán odpovědným za škodu v menším rozsahu, než jaká byla jednáním M. K. společnosti způsobena.“

K obdobnému závěru dospěl v jiném případě také Vrchní soud v Olomouci (viz rozsudek ze dne 16. 1. 2019, sp. zn. 8 Cmo 204/2018, který jsem komentoval v OR 4/2019 s. 98):

„Žalovaní jako jednatelé společnosti ručí za škodu vzniklou této společnosti jednáním v rozporu s požadavkem péče řádného hospodáře tím, že třetí jednatel Ing. M. jednal ke škodě společnosti, a ta proto nebyla s to splácet své závazky a posléze upadla do konkursu, pokud nedbalým výkonem své funkce dopustili, že k tomu došlo, bez ohledu na to, zda od té doby, kdy jednání Ing. M. odhalili, činili vše, co bylo třeba k odvrácení úpadku společnosti, ledaže by prokázali, že nebylo v jejich silách jednání Ing. M. odhalit dříve, než je odhalili.“

Takovému tvrzení, na němž žalovaní založili svou procesní obranu, však nelze s ohledem na výsledky dokazování přisvědčit.

K tomuto závěru odvolací soud dospěl zejména na základě skutkového zjištění, že Ing. M. se trestné činnosti ke škodě společnosti, za niž byl posléze odsouzen, dopouštěl „nejméně“ od počátku roku 2007. Pokud žalovaní jeho nekalé počínání neodhalili po dobu nejméně čtyř let, svědčí to jednoznačně o jejich nedbalém přístupu k plnění povinností jednatele společnosti.

Je tak nutno uzavřít, že za škodu vzniklou společnosti ve výši nejméně 1 650 000 Kč odpovídá nejen Ing. M., který ji přímo způsobil, ale spolu s ním i oba žalovaní jako jednatele této společnosti, kteří nedbalým výkonem své funkce vznik škody dopustili.“

Závěry shora zmíněných rozhodnutí jsou použitelné i na právní poměry vzniklé od 1. 1. 2014 (srov. zejména [§ 159](#) odst. 1 a 3 o. z.). Podle [§ 156](#) odst. 2 o. z. přitom platí: „Je-li působnost jednotlivých členů orgánu rozdělena podle určitých oborů, ustanovení odstavce 1 se nepoužije. Rozdělení působnosti nezbavuje další členy povinnosti dohlížet, jak jsou záležitosti právnické osoby spravovány.“ Byť citované ustanovení dopadá výslovně toliko na kolektivní orgán, je v něm vyjádřena obecná myšlenka (přenositelná dle mého soudu např. i na statutární orgán společnosti s ručením omezeným, kde více jednatelů tvoří několik individuálních statutárních orgánů), a sice že pokud je volený orgán vícečlenný (současně však ne kolektivní), má každý individuální statutární orgán povinnost kontrolovat mj. to, zda ostatní statutární orgány neporušují povinnosti při výkonu funkce. Porušení péče řádného hospodáře tedy může spočívat nejen v konání, ale také v nekonání.

JUDr. Vladimír Janošek,
advokát

trvale spolupracující s [ARROWS advokátní kancelář, s.r.o.](#)

V Jámě 699/1
110 00 Praha 1

Tel.: +420 731 773 563
e-mail: janosek@arws.cz

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Změny zápisu zástavního práva do katastru nemovitostí už nejsou tabu. ČÚZK mění dlouholetou praxi](#)

- [Právním účinkem služebnosti požívacího práva je vstup poživatele do právního postavení pronajímatele dle dříve uzavřené nájemní smlouvy](#)
- [Nenápadná novela SŘS s velkým potenciálem: urychlí změny ve správním soudnictví výstavbu?](#)
- [Ochranné pásmo energetického zařízení a ochrana dotčených vlastníků](#)
- [Výše jistoty dle § 75b o. s. ř. při více účastnících a kumulaci nároků: nejasnosti, výklad, praxe](#)
- [Zákon o podpoře bydlení, aneb nové systémové řešení bytové nouze](#)
- [Specifika práv z vadného plnění při koupi podílů a akcií](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 19.: Zákon o jednotném měsíčním hlášení zaměstnavatele](#)
- [Přinese tzv. rozvodová novela skutečně zklidnění emocí ve sporech o péči o dítě?](#)
- [Posuzování manželství v cizineckém právu aneb správní úvaha o třech významech](#)
- [Informativní veřejné aplikace versus soukromé justiční databáze](#)